

Dictamen en relació amb una consulta d'una entitat de dret públic sobre la legitimació del tractament de dades de contacte corporatives per les seves Oficines Exteriors

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una entitat de dret públic, en el qual es demana que l'Autoritat emeti un dictamen sobre la legitimació del tractament de dades de contacte corporatives per les seves Oficines Exteriors.

En concret, es planteja:

1. Si les Oficines Exteriors de l'entitat sense personalitat jurídica pròpia poden tractar dades de contacte corporatiu als efectes de localitzar-ne els titulars per poder mantenir-hi una relació o col·laboració professional sobre la base de l'article 19.3 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD), malgrat que es tracti de persones que treballen per empreses i/o professionals no ubicats o no residents a Espanya.
2. Si aquestes Oficines Exteriors tenen també la consideració d'autoritat pública per així poder aplicar l'LOPDGDD o altra normativa espanyola als diferents països on estan ubicades aquestes oficines.
3. En cas de no resultar d'aplicació l'article 19.3 de l'LOPDGDD, quina seria la legitimació per al tractament de dades esmentat.
4. En cas de confirmar-se l'aplicació de l'LOPDGDD i altra normativa espanyola, si les dites Oficines Exteriors poden fer enviaments de comunicacions comercials a aquestes persones sobre la base de l'article 21.2 de la Llei de Serveis de la Societat de la Informació i del comerç electrònic (en endavant, LSSICE).
5. Si les Oficines Exteriors amb personalitat jurídica pròpia poden tractar dades de contacte corporatiu als efectes de localitzar-ne els titulars per poder mantenir-hi una relació o col·laboració professional sobre la base de l'article 19.3 de l'LOPDGDD i enviar-los comunicacions comercials sobre la base de l'article 21.2 de l'LSSICE, o hauria d'analitzar-se la normativa pròpia del país on es troben ubicades.

Analitzada la petició i vista la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto el següent dictamen.

I

(...)

II

L'entitat fa esment en el seu escrit al Dictamen CNS 40/2017 emès en data 4 d'octubre de 2017 per aquesta Autoritat en relació amb una consulta formulada per aquesta mateixa entitat sobre el sotmetiment de determinades dades de contacte i professionals a la normativa de protecció de dades i la legitimació per al seu tractament (disponible al web <http://apdcat.gencat.cat/ca/inici/>).

En aquell dictamen l'Autoritat va analitzar el tractament de dades que plantejava l'entitat en atenció a la normativa vigent aplicable en aquell moment, concloent, als efectes que interessaven en el present dictamen, que:

“L'entitat consultant no pot tractar aquestes dades professionals sense la necessitat d'obtenir el consentiment dels titulars en base a l'article 6.1.f) del RGPD, tot i que sí que pot tractar-les en base a altres apartats del mateix article, com ara els articles 6.1.a), 6.1.b) o en base a l'habilitació prevista a l'article 6.1.e) consistent en què el tractament sigui necessari pel compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable del tractament.”

L'entitat sosté que, a la vista d'aquesta conclusió, l'entitat (amb seu a Barcelona) realitza tractaments de dades de contacte corporatives de professionals i de persones que treballen en empreses i organitzacions amb les quals interactua (nom, cognoms, adreça electrònica, adreça postal i número de telèfon), sobre la base de l'article 6.1.e) del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (en endavant, RGPD), per resultar necessàries per a l'exercici de les competències relatives a la promoció, l'impuls i el desenvolupament de l'empresa que porta a terme com a missió d'interès públic, de conformitat amb la Llei 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa.

Tot seguit manifesta que aquestes dades en ocasions les obté de targetes de contacte professional i en d'altres de les websites de les empreses per a les quals treballen aquests contactes corporatius o de websites professionals, entre d'altres, en considerar que l'empara l'article 19.3 de l'LOPDGDD, qüestió que, per raons temporals, no es va examinar al Dictamen CNS 40/2017, citat, atès que aquest es va emetre amb anterioritat a l'aprovació de l'LOPDGDD.

L'article 19 de l'LOPDGDD, al qual fa esment l'entitat, estableix una presumpció de licitud del tractament de dades de contacte, d'empresaris individuals i de professionals liberals en els termes següents:

“1. Salvo prueba en contrario, se presumirá amparado en lo dispuesto en el artículo 6.1.f) del Reglamento (UE) 2016/679 el tratamiento de los datos de contacto y en su caso los relativos a la función o puesto desempeñado de las personas físicas que presten servicios en una persona jurídica siempre que se cumplan los siguientes requisitos:

a) Que el tratamiento se refiera únicamente a los datos necesarios para su localización profesional.

b) Que la finalidad del tratamiento sea únicamente mantener relaciones de cualquier índole con la persona jurídica en la que el afectado preste sus servicios.

2. La misma presunción operará para el tratamiento de los datos relativos a los empresarios individuales y a los profesionales liberales, cuando se refieran a ellos únicamente en dicha condición y no se traten para entablar una relación con los mismos como personas físicas.

3. Los responsables o encargados del tratamiento a los que se refiere el artículo 77.1 de esta ley orgánica podrán también tratar los datos mencionados en los dos apartados

anteriores cuando ello se derive de una obligación legal o sea necesario para el ejercicio de sus competencias.”

Entre els responsables del tractament inclosos a l'article 77.1 de l'LOPDGDD, a què expressament fa referència aquest article 19 de l'LOPDGDD, hi trobem, entre d'altres, les entitats de dret públic que depenen de l'Administració de la Generalitat.

Per tant, el tractament d'aquestes dades per l'entitat certament podria trobar també empara en la mateixa LOPDGDD, sempre que es compleixin els requisits establerts en aquest article 19, això és que el tractament s'emmarqui en l'exercici de les competències que té atribuïdes per llei; es refereixi únicament a les dades de contacte necessàries per a la localització professional de les persones afectades (les persones físiques que presten serveis en una persona jurídica i els empresaris individuals); i tingui per finalitat mantenir relacions de qualsevol índole amb la persona jurídica en què l'afectat presta els seus serveis o bé, en el cas d'empresaris individuals, adreçar-s'hi en el marc de la seva activitat empresarial (no per establir-hi una relació com a persones físiques).

III

Feta aquesta puntualització, l'entitat planteja en el seu escrit si l'esmentat article 19.3 de l'LOPDGDD podria legitimar també el tractament de dades de contacte corporatives per les seves Oficines exteriors, tenint en compte que algunes no tenen personalitat jurídica pròpia i d'altres sí, així com que les persones afectades no estan ubicades o no resideixen a Espanya.

L'entitat és una agència pública que té per missió impulsar la competitivitat i el creixement del teixit empresarial català, a través del foment de la innovació, la internacionalització empresarial i l'atracció d'inversions (Llei 11/2011, de 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa). A tal efecte, i per la informació de què es disposa, compta amb una seu principal a Barcelona, 7 delegacions a Catalunya i una xarxa de 40 Oficines exteriors repartides en més de 100 països.

Convé recordar que l'RGPD és una norma comunitària obligatòria en tots els seus elements i directament aplicable als Estats membres (article 288 TFUE), per la qual cosa no requereix de normes internes de transposició ni tampoc, en la majoria dels casos, normes de desenvolupament o d'aplicació.

Per això, els responsables i els encarregats del tractament, als quals els resulti d'aplicació l'RGPD de conformitat amb el seu article 3, han d'adequar els tractaments de dades personals que realitzen a l'RGPD.

Ara bé, també hauran de tenir en compte altres normes aplicables, com per exemple la legislació sectorial de la Unió Europea o dels Estats membres i la legislació nacional. El mateix RGPD permet que les seves normes siguin especificades o restringides pel dret dels Estats membres en la mesura en què sigui necessari per raons de coherència i perquè les disposicions nacionals siguin comprensibles per als seus destinataris. En cap cas, les legislacions nacionals podran contradir les previsions de la norma comunitària.

Per tant, els responsables i els encarregats del tractament han d'assegurar-se que coneixen i compleixen també les condicions i marcs addicionals dels Estats membres en què duuguin a terme els tractaments de dades personals, que poden variar d'un Estat membre a un altre.

D'acord amb això, a Espanya es va aprovar l'LOPDGDD amb l'objecte, com s'indica en el seu article 1.1, d'adaptar l'ordenament jurídic espanyol a l'RGPD i completar-ne les disposicions.

L'article 2 de l'LOPDGDD concreta l'àmbit d'aplicació dels títols I a IX i dels articles 89 a 94 els termes següents:

“1. Lo dispuesto en los Títulos I a IX y en los artículos 89 a 94 de la presente ley orgánica se aplica a cualquier tratamiento total o parcialmente automatizado de datos personales, así como al tratamiento no automatizado de datos personales contenidos o destinados a ser incluidos en un fichero.

2. Esta ley orgánica no será de aplicación:

a) A los tratamientos excluidos del ámbito de aplicación del Reglamento general de protección de datos por su artículo 2.2, sin perjuicio de lo dispuesto en los apartados 3 y 4 de este artículo.

b) A los tratamientos de datos de personas fallecidas, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 3.

c) A los tratamientos sometidos a la normativa sobre protección de materias clasificadas.

3. Los tratamientos a los que no sea directamente aplicable el Reglamento (UE) 2016/679 por afectar a actividades no comprendidas en el ámbito de aplicación del Derecho de la Unión Europea, se regirán por lo dispuesto en su legislación específica si la hubiere y supletoriamente por lo establecido en el citado reglamento y en la presente ley orgánica. Se encuentran en esta situación, entre otros, los tratamientos realizados al amparo de la legislación orgánica del régimen electoral general, los tratamientos realizados en el ámbito de instituciones penitenciarias y los tratamientos derivados del Registro Civil, los Registros de la Propiedad y Mercantiles.

4. El tratamiento de datos llevado a cabo con ocasión de la tramitación por los órganos judiciales de los procesos de los que sean competentes, así como el realizado dentro de la gestión de la Oficina Judicial, se regirán por lo dispuesto en el Reglamento (UE) 2016/679 y la presente ley orgánica, sin perjuicio de las disposiciones de la Ley Orgánica 6/1985, de 1 julio, del Poder Judicial, que le sean aplicables.”

El precepte transcrit no estableix cap previsió respecte l'àmbit d'aplicació espacial o territorial de l'LOPDGDD. Amb tot, i tenint en compte que la finalitat de l'LOPDGDD és adaptar l'ordenament jurídic espanyol a l'RGPD i completar-ne les disposicions, sembla necessari concloure que serà d'aplicació a les entitats a les quals és d'aplicació l'RGPD.

En conseqüència, l'habilitació que confereix l'article 19.3 de l'LOPDGDD per al tractament de dades de contacte, d'empresaris individuals i de professionals liberals per part dels responsables o encarregats del tractament a què es refereix l'article 77.1 de l'LOPDGDD, sempre que es dugui a terme complint els requisits que el mateix precepte estableix, pot ésser aplicable també a les oficines exteriors de l'entitat a les quals sigui d'aplicació l'RGPD.

En aquest sentit, l'article 3.1 de l'RGPD disposa que *“el presente Reglamento se aplica al tratamiento de datos personales en el contexto de las actividades de un establecimiento del responsable o del encargado en la Unión, independientemente de que el tratamiento tenga lugar en la Unión o no.”*

El considerant 22 de l'RGPD concreta que *“todo tratamiento de datos personales en el contexto de las actividades de un establecimiento de un responsable o un encargado del tratamiento en la Unión debe llevarse a cabo de conformidad con el presente Reglamento, independientemente de que el tratamiento tenga lugar en la Unión. Un establecimiento implica el ejercicio de manera efectiva y real de una actividad a través de modalidades estables. La*

forma jurídica que revistan tales modalidades, ya sea una sucursal o una filial con personalidad jurídica, no es el factor determinante al respecto.”

Atès que el tractament de dades de contacte corporatives i/o professionals per les Oficines exteriors es duria a terme en el context de les activitats públiques atribuïdes a l'entitat, amb seu principal a Barcelona, s'entén que li resultarà d'aplicació les previsions de l'RGPD, amb independència que les oficines exteriors es trobin ubicades en un país de la Unió Europea o no.

Vist això, la legitimació per al tractament de les dades a les quals es refereix la consulta cal buscar-la en les previsions de l'article 6 de l'RGPD. Cal no oblidar però que el tractament haurà d'adequar-se també, si escau, a les legislacions nacionals en matèria de protecció de dades que puguin resultar d'aplicació en cada cas.

En aquest sentit, pot dir-se que la base jurídica prevista a l'article 6.1.e) de l'RGPD, relativa a què el tractament és necessari per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable del tractament, podria ser també d'aplicació al tractament de dades de contacte corporatives que efectuïn llurs Oficines exteriors, les quals són part integrant de l'entitat.

I això afectaria també les oficines exteriors, fins i tot si tenen personalitat jurídica pròpia, perquè aquesta dada no comportaria per si sola l'exclusió de l'aplicabilitat de l'RGPD, atès que seguiria tractant-se d'activitats realitzades en el context de les activitats de l'entitat.

Ara bé, en el cas de les oficines exteriors amb personalitat jurídica pròpia, si no es tracta d'una de les entitats a què fa referència l'article 77 de l'LOPDGDD, no seria d'aplicació l'article 19.3 LOPDGDD sinó l'article 19.2.

Cabria però encara una altra possibilitat, atès que, pot ser, a la vista de les circumstàncies concurrents, que, respecte el tractament de dades de contacte corporatives amb els fins públics assenyalats, aquestes oficines no tinguin capacitat suficient per determinar les finalitats i els mitjans d'aquest tractament, per la qual cosa no es pot descartar que, en un cas com el plantejat, puguin actuar per compte de l'entitat.

L'article 4.8) de l'RGPD defineix l'encarregat del tractament com *“la persona física o jurídica, autoridad pública, servicio u otro organismo que trate datos personales por cuenta del responsable del tratamiento.”*

En aquest supòsit seria necessària la formalització d'un contracte d'encarregat del tractament en els termes establerts a l'article 28.3 de l'LOPDGDD.

Essent així, en aquest cas les dites Oficines exteriors podrien tractar les dades en qüestió sobre la mateixa base que legitima el tractament d'aquestes dades pel seu responsable, això és l'article 6.1.e) de l'RGPD, en connexió amb l'article 28.3 de l'RGPD.

V

En la consulta també es planteja si les Oficines exteriors, un cop recollides les dades de contacte corporatives i/o professionals, poden fer enviaments de comunicacions comercials a les persones a qui fan referència sobre la base de l'excepció establerta a l'article 21.2 de l'LSSICE.

L'article 21 de l'LSSICE prohibeix l'enviament de comunicacions comercials realitzades a través de correu electrònic o altres mitjans de comunicació electrònica equivalents en els termes següents:

"1. Queda prohibido el envío de comunicaciones publicitarias o promocionales por correo electrónico u otro medio de comunicación electrónica equivalente que previamente no hubieran sido solicitadas o expresamente autorizadas por los destinatarios de las mismas.

*2. Lo dispuesto en el apartado anterior no será de aplicación cuando exista una relación contractual previa, siempre que **el prestador** hubiera obtenido de forma lícita los datos de contacto del destinatario y los empleara para el envío de comunicaciones comerciales referentes a productos o servicios de su propia empresa que sean similares a los que inicialmente fueron objeto de contratación con el cliente.*

En todo caso, el prestador deberá ofrecer al destinatario la posibilidad de oponerse al tratamiento de sus datos con fines promocionales mediante un procedimiento sencillo y gratuito, tanto en el momento de recogida de los datos como en cada una de las comunicaciones comerciales que le dirija.

Cuando las comunicaciones hubieran sido remitidas por correo electrónico, dicho medio deberá consistir necesariamente en la inclusión de una dirección de correo electrónico u otra dirección electrónica válida donde pueda ejercitarse este derecho, quedando prohibido el envío de comunicaciones que no incluyan dicha dirección."

Els articles 2 a 5 de l'LSSICE determinen l'àmbit d'aplicació de la norma fent referència, en tot cas, als prestadors de serveis de la societat de la informació i no a qualsevol altre subjecte.

L'apartat c) de l'Annex de l'LSSICE defineix al "prestador de servicios o prestador" com la "persona física o jurídica que proporciona un servicio de la sociedad de la información".

I l'apartat a) d'aquest mateix Annex defineix el "servicio de la sociedad de la información" com:

"Todo servicio prestado normalmente a título oneroso, a distancia, por vía electrónica y a petición individual del destinatario.

El concepto de servicio de la sociedad de la información comprende también los servicios no remunerados por sus destinatarios, en la medida en que constituyan una actividad económica para el prestador de servicios.

Son servicios de la sociedad de la información, entre otros y siempre que representen una actividad económica, los siguientes:

- 1.º La contratación de bienes o servicios por vía electrónica.*
- 2.º La organización y gestión de subastas por medios electrónicos o de mercados y centros comerciales virtuales.*
- 3.º La gestión de compras en la red por grupos de personas.*
- 4.º El envío de comunicaciones comerciales.*
- 5.º El suministro de información por vía telemática.*

No tendrán la consideración de servicios de la sociedad de la información los que no reúnan las características señaladas en el primer párrafo de este apartado y, en particular, los siguientes:

(...)."

El concepte de serveis de la societat de la informació gira entorn al desenvolupament d'una activitat econòmica, sigui remunerada directa o indirectament, però, en tot cas, que comporta

l'obtenció d'un benefici per al prestador (sempre que es tracti d'un servei prestat a distància, per via electrònica i a petició individual del destinatari).

Com s'ha vist, l'entitat té consideració d'administració pública i la seva creació (amb independència de la seva organització) respon al compliment d'una missió en interès públic, de tal manera que les actuacions que desenvolupa s'entenen activitats públiques o d'interès general diferents a les activitats econòmiques a què es refereix l'LSSICE.

Per tant, a priori, i en la mesura que es tracti d'activitats que formin part de la missió en interès públic que té encomanada, l'LSSICE no li resultaria d'aplicació, atès que no tindria el caràcter de prestador de serveis de la societat de la informació d'acord amb les definicions donades per la mateixa Llei.

Com s'ha posat de manifest en aquest dictamen, la recollida de les dades de contacte corporatives i/o professionals per les Oficines exteriors de l'entitat, amb o sense personalitat jurídica pròpia, respondria al compliment d'aquesta missió en interès públic atribuïda, per llei, a l'entitat (en el cas de les Oficines exteriors amb personalitat jurídica, com a encarregades). Per tant, no podrien ser emprades per a d'altres finalitats que resultin incompatibles (articles 5.1.b) RGPD i 6.4 RGPD).

En el cas que ens ocupa l'enviament de comunicacions electròniques sobre activitats o serveis que presta o ofereix l'entitat a aquestes persones s'emmarcaria dins de la finalitat a què respon la seva recollida, per la qual cosa podrien efectuar-se sobre la base jurídica de l'article 6.1.e) de l'RGPD i l'article 19.3 LOPDGDD.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

Les Oficines exteriors de l'entitat poden recollir i tractar aquestes dades sobre la base de l'article 6.1.e) de l'RGPD i l'article 19.3 LOPDGDD. En el cas que l'Oficina exterior no adopti la forma d'alguna de les entitats a les quals es refereix l'article 77.1 LOPDGDD, seria d'aplicació l'article 19.2 LOPDGDD.

Aquestes habilitacions inclourien també l'enviament per les Oficines exteriors de comunicacions electròniques sobre els serveis i activitats que ofereix l'entitat, en formar part de la missió en interès públic que justifica la seva creació.

Tot això sens perjudici que les oficines exteriors hagin d'adequar la seva activitat també, si escau, a la normativa vigent en els diferents estats en què operin.

Barcelona, 3 de setembre de 2021